

USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců JUDr. Tomáše Rychlého, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce a Mgr. Jitky Zavřelové, rozhodl o návrhu **Městského soudu v Praze**, jako soudu rozhodujícího ve věcech správního soudnictví, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Obvodním soudem pro Prahu 2**, jako soudem rozhodujícím v občanském soudním řízení, a dalších účastníků sporu vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 A 115/2022, o žalobě „*na ochranu před zabavením invalidního důchodu pro exekuce*“: žalobce **MUDr. E. B.**, a žalovaní **1) Česká republika – Vězeňská služba České republiky**, se sídlem v Praze 4, Soudní 1672/1a, a **2) Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 424/16,

t a k t o :

- I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí v řízení o žalobě ze dne 27. 1. 2022, kterou se žalobce domáhá, aby mu byla poskytnuta ochrana před nezákonným zásahem, který spatřuje v tom, že mu žalovaní „*zabavují celý invalidní důchod pro exekuce*“, vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 A 115/2022, **je soud v občanském soudním řízení.**
- II. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21. 10. 2022, čj. 48 C 26/2022-21, **se ruší.**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem doručeným dne 27. 2. 2023 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zvláštní senát“), se Městský soud v Praze, rozhodující ve věcech správního soudnictví, domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), který vznikl mezi ním na straně jedné, a Obvodním soudem pro Prahu 2, jako soudem rozhodujícím v občanském soudním řízení, na straně druhé, ve věci žaloby, kterou se žalobce domáhá, aby mu byla poskytnuta ochrana před nezákonným zásahem, který spatřuje v tom, že mu žalovaní „*zabavují celý invalidní důchod pro exekuce*“.

[2] Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Žalobce podal dne 1. 2. 2022 u Obvodního soudu pro Prahu 2 žalobu. Žaloba je obtížně srozumitelná, neobsahuje žalobní návrh (petit), odvolává se na § 82 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a je označena jako „žaloba na ochranu“, neboť žalobce byl zkrácen na svých právech „nezákonným zásahem, pokynem správního orgánu, který není rozhodnutím“, a tento zásah byl zaměřen „přímo proti žalobci“. Současně je však ze žaloby patrné, že žalobce brojí proti postupu žalovaných kvůli tomu, že mu „zabavují celý invalidní důchod“; k žalobě přiložil nedatovaný pokyn Generálního ředitelství Vězeňské služby (k němu viz níže v odstavci [4]). Žalobce má za to, že postup žalovaných je v rozporu s § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), a dovolává se nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, s tím, že jeho závěry dopadají i na postup žalovaných vůči žalobci.

[4] Z nedatovaného pokynu Generálního ředitelství Vězeňské služby pod názvem „Sdělení odsouzené osobě k provádění srážek z doručených peněz odsouzené osobě na účet vedený věznicí na základě exekučního příkazu příkázáním jiné peněžité pohledávky od 1. 1. 2022“, které bylo připojeno k žalobě a které vydala žalovaná 1) se podává, že jakmile jsou peněžní prostředky vězněné osoby z důchodové dávky připsány na „účty“ vězněných osob, nevztahuje se na ně vylučovací ustanovení § 317 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“).

[5] Obvodní soud pro Prahu 2 podanou žalobu věcně neprojednal. Usnesením ze dne 21. 10. 2022, čj. 48 C 26/2022-21, konstatoval věcnou příslušnost krajských soudů k projednání a rozhodnutí věci v prvním stupni (výrok I.) a rozhodl o postoupení věci Městskému soudu v Praze (výrok II.). Svůj postup odůvodnil tím, že se jedná o zásahovou žalobu podle § 82 s. ř. s., jíž se žalobce domáhá ochrany proti zásahu žalovaných do svých veřejných subjektivních práv. S odkazem na ustanovení § 104b odst. 2 o. s. ř. tak věc postoupil Městskému soudu v Praze k jejímu projednání ve správním soudnictví.

[6] Městský soud v Praze (dále též „navrhovatel“) s tímto postupem nesouhlasí. Uvádí, že dle jeho názoru žaloba není žalobou na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, k jejímuž projednání by byly příslušné správní soudy. Žalovaná 1) totiž při nakládání s peněžními prostředky uloženými na disponibilním účtu žalobce není v postavení správního orgánu, který by mohl autoritativně zasahovat do práv žalobce; v posuzovaném případě se nachází v pozici dlužníka žalobce. Navrhovatel proto popírá svou pravomoc ve věci rozhodnout.

[7] Navrhovatel též odkazuje na konkrétní judikaturu zvláštního senátu (viz odst. [13] dále), podle níž zadržování peněžních prostředků z vypláceného starobního důchodu žalobce (respektive jeho nezabavitelné části) a jejich následné poukazování k rukám exekutora není výkonem vrchnostenského oprávnění, ale pouhým plněním zákonné povinnosti, která pro věznicí vyplývá z exekučního příkazu. Nemůže jít o zásah do veřejných subjektivních práv žalobce (§ 2 s. ř. s.), nýbrž do práv soukromých, neboť se ze strany žalované nejedná o užití vrchnostenského oprávnění. Tento názor potvrdil zvláštní senát i v dalších rozhodnutích.

pokračování

[8] Žalobce zaslal zvláštnímu senátu přípis ze dne 12. 9. 2023, v němž uvádí, že je „invalidní důchodce III. stupně“ a pobírá invalidní důchod ve výši cca 16 000 Kč. Ten je však poukazován společnosti JUVENTUS v. o. s. [žalobce má na mysli JUVENTUS insolvenční v. o. s., IČO 08226351, se sídlem v Olomouci, Šantova 719/2 (dále jen „společnost JUVENTUS“) – pozn. zvláštního senátu]. Žalobce dále uvádí, že trvá na vrácení všech finančních prostředků, které mu byly protiprávně zabavovány žalovanou 1) v období od 1. 1. 2022 do 30. 5. 2022.

[9] Zvláštní senát věc posoudil takto.

[10] Obvodní soud pro Prahu 2, jako soud rozhodující v občanském soudním řízení, v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc věc rozhodnout. Rovněž navrhovatel popírá svou pravomoc ve věci rozhodnout poté, co mu byla postoupena; zvláštní senát proto shledal, že se jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem č. 131/2002 Sb.

[11] Z toho, co bylo uvedeno v odstavci [3] výše, je zřejmé, že věcná podstata sporu mezi žalobcem a žalovanými spočívá v postupu žalované 1) v rámci insolvenčního řízení. Z nedatovaného přípisu společnosti JUVENTUS (na č. l. 31 soudního spisu) jako insolvenčního správce žalobce a z insolvenčního rejstříku vyplývá, že je proti žalobci (jakožto úpadci) vedeno insolvenční řízení pod sp. zn. KSOS 12 INS 14003/2022. Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 9. 2022, čj. KSOS 12 INS 14003/2022-A-6, byl zjištěn u žalobce úpadek a povoleno řešení úpadku oddlužením. Žalovaná 1) je v pozici dlužníka žalobce, který je v rámci insolvenčního řízení povinen plnit ve prospěch majetkové podstaty dlužníka. Žalovaná 1) se tedy nachází ve stejné pozici jako jakýkoli jiný dlužník žalobce, který je povinen postupovat tak, jak mu to ukládá zákon [viz § 207 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) – dále jen „insolvenční zákon“].

[12] Jakkoli je žalovaná 1) ozbrojeným bezpečnostním sborem a může vystupovat i v pozici správního orgánu (srov. § 1 odst. 2 a 3 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky), není pochyb o tom, že při plnění povinností uložených jí (jako dlužníkovi žalobce) v insolvenčním řízení vedeném se žalobcem jako úpadcem, v postavení správního orgánu [viz § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] nevystupuje. Zadržování peněžních prostředků z vypláceného invalidního důchodu žalobce (respektive jeho nezabavitelné části) a jejich následné poukazování k rukám insolvenčního správce není výkonem vrchnostenského oprávnění, ale plněním zákonné povinnosti, která pro ni vyplývá z insolvenčního zákona. Absentují zde tedy esenciální podmínky pro to, aby ochrana práv žalobce byla poskytována cestou správního soudnictví.

[13] K výše uvedenému závěru dospěla i setrvalá judikatura zvláštního senátu v obdobných věcech, na níž příhodně poukázal i navrhovatel (usnesení ze dne 12. 2. 2019, čj. Konf 1/2018-6, č. 3908/2019 Sb. NSS, usnesení ze dne 12. 10. 2022, čj. Konf 9/2022-7). Jakkoli se odkazovaná judikatura týká věcí exekučních (nikoli insolvenčních), stěžejní rozhodovací důvod, tedy závěr o soukromoprávní povaze vztahu žalované 1) a žalobce při nakládání s příjmem žalobce, je totožný jako v nyní projednávané věci.

[14] Z uvedených důvodů proto zvláštní senát dospěl k závěru, že o předmětné žalobě nemá rozhodovat soud ve správním soudnictví. Domáhá-li se žalobce ochrany svých práv vyplývajících z poměrů práva soukromého, jsou k této ochraně nepochybně povolány soudy v občanském soudním řízení, a to v souladu s § 7 odst. 1 o. s. ř. Zvláštní senát proto výrokem I. tohoto usnesení vyslovil, že příslušný k vydání rozhodnutí o předmětné žalobě je soud v občanském soudním řízení.

[15] Na uvedeném posouzení nemění nic ani to, že žalobce podřadil svůj žalobní nárok pod § 82 s. ř. s., neboť z obsahu žaloby je patrné, že se domáhá, aby žalovaná 1) „nezabavovala“ žalobci celou částku invalidního důvodu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) pro účely insolvenčního řízení. Pokud měl Obvodní soud pro Prahu 2 za to, že žaloba neobsahuje dostatečně srozumitelné vyjádření žalobního nároku, měl vyzvat žalobce k jejímu doplnění postupem dle § 43 odst. 1 o. s. ř.

[16] V této souvislosti je vhodné poznamenat, že zvláštnímu senátu nepřisluší nad rámec rozhodnutí kompetenčního sporu jakkoli hodnotit, zda žalobce k ochraně svých práv zvolil způsobilý prostředek ochrany a nemůže ani předjímat další procesní postup soudu, jehož věcnou příslušnost pro vedení řízení o takovém návrhu určil.

[17] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Výrokem II. proto bylo zrušeno usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21. 10. 2022, čj. 48 C 26/2022-21, které pravomoc tohoto soudu popírá.

[18] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány i soudy. V řízení o žalobě žalobce ze dne 27. 1. 2022 bude tedy pokračovat Obvodní soud pro Prahu 2.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. prosince 2023

JUDr. Pavel Simon
předseda zvláštního senátu